

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל
שניאורסאהן

מליובאוויטש

חג הסוכות

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק כט

(תרגום הפשוט)

יוצא לאור על ידי
"מכון לוי יצחק"
כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים ושתיים לבריאה

לזכות

החייל ב"צבאות השם" בנימין משה שיחי
ליום הולדתו החמישי לאויוש"ט,

ש"ק פ' וילך, ש"ת, ה' תשרי ה'תשפ"ב

ולזכות אחיו

חיילי "צבאות השם" יוסף נתן, זכריו ויצחק נחמן שיחיו

*

נדפס ע"י הוריהם

הו"ח ר' אברהם וזוגתו מרת לי לאה שיחיו חמי

היי שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!
להקדשות ולפרטים נוספים:
טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)
אימייל: info@torah4blind.org

Be A Partner
In Spreading *Inyonei Moshiach U'geula!!!*
To Dedicate This Publication
In Honor Of Your Family Or A Loved One
For More Info. Call:
(718) 753-6844 or (323) 934-7095
or email: info@torah4blind.org

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:

<http://www.torah4blind.org>

TO DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

חג הסוכות

א. הנהגות בסוכה – דבר והיפוכו

במנהגו של כ"ק מורי וחמי אדמו"ר לגבי ישיבה בסוכה, ראו דבר והיפוכו:

לגבי אכילה ושתיה בסוכה הוא היה מקפיד וזהיר באופן מיוחד. הוא החמיר שאף שתיית מים לא תהיה מחוץ לסוכה¹, והקפדה זו היתה אפילו בשמיני עצרת².

ואילו לגבי שינה בסוכה, הרי להיפך, הוא לא נהג לישון בסוכה, אלא בבית³.

ולכאורה, להיפך: חובת השינה בסוכה – יש בה חומרה רבה יותר מאשר חובת האכילה והשתיה בסוכה, כפי שאנו רואים שאכילת ארעי, ועל־אחת־כמה־זכמה שתיית מים, מותרת מחוץ לסוכה, ואילו שינת ארעי אסורה מחוץ לסוכה⁴.

אמנם, מחמת הטירדות (הטירחות) והקשיים בשינה בסוכה עקב תנאי המקום והזמן וכדומה, פטורים על־פי ההלכה משינה בסוכה, כפי שקובעת ההלכה⁵, ש, במקומות הקרים שיש צער לישון בסוכה מחמת הקור .. אין צריך לישון בסוכה .. שכל המצטער בישיבת הסוכה פטור מיישיבתה⁶,

אך למרות כל זאת אין הדברים פשוטים, כי אצל כ"ק מורי וחמי אדמו"ר קשיים גשמיים כאלו לא תפסו כלל מקום, אף כאשר דובר רק לגבי הידור מצוה. כפי שאכן ראו לגבי אכילה ושתיה במצות הסוכה עצמה, שהוא לא היה מתחשב בשום קשיים, והחמיר בכך מאוד, ואפילו בשמיני עצרת, עד כדי כך, כפי שראו, שאף בימים גשומים, שבהם מותר לפי ההלכה⁶

- (1) ראה משנה סוכה כו, ב. רמב"ם הל' סוכה פ"ז ה"ז. וטו"ע או"ח סתרל"ט ס"ב. שו"ע אדה"ז שם ס"ב.
- (2) ראה מנהגי חג הסוכות (ס' המנהגים – מנהגי חב"ד ע' 67. הוספות לשו"ע אדה"ז (הוצאת קה"ת) שם תשכ"ה, ב).
- (3) ראה ס' השיחות תש"ה (ע' 35), וכן שיחת ליל א' דסוכות תרצ"ט (ס' השיחות תרצ"ז – חורף הש"ת (קה"ת ברוקלין, תשמ"ט) ע' 295) – בנוגע לאדמו"ר הרשב"ב נ"ע.
- (4) סוכה כה, א (במשנה). שם כו, א. רמב"ם וטו"ע שם.
- (5) שו"ע אדה"ז שם ס"ז.
- (6) משנה סוכה כה, ב. רמב"ם שם ה"י. וטו"ע שם

לאכול בבית, הוא נמנע מלאכול מחוץ לסוכה⁷. מכך מובן, שאי־הידורו בשינה בסוכה לא נבע מקושי הטרחה והצער הגשמי.

ב. בסוכה – אורות מקיפים דבינה

ידוע פתגמו של כ"ק אדמו"ר האמצעי⁸ אודות השינה בסוכה – „כיצד אפשר לישון במקיפים⁹ דבינה". משמעות המאמר היא: בסוכה מאיר אור אלוקי עצום ביותר, הנעלה מכדי ירידתו ב„התלבשות" בפנימיותו של האדם, אלא הוא נשאר מסביבו בבחינת מקיף, בדומה לסוכה כפשוטה, המקיפה את האדם, ולא את האדם בלבד (לפחות ראשו ורובו¹⁰), אלא אף את שולחנו¹¹, כך שכל פעולותיו צריכות להיעשות ב„מקיף" של הסוכה – „תשבו כעין תדורו"¹². וכיון שמאיר שם אור אלקי נעלה כל כך, כיצד אפשר לישון שם¹³!

סתרל"ט ס"ה ואילך. שו"ע אדה"ז שם ס"ז; סכ"א ואילך. (7) ראה השקו"ט ע"ד ההלכה בשו"ת מנחת אלעזר ח"ד ס"ס לא (ושם, שתלמידי הבעש"ט דור אחר דור נהגו לישב בסוכה ז' ימי החג גם אם ירדו גשמים).

(8) ראה שיחת ליל א' דסוכות תרצ"ט (הג"ל) – ושם הוא באר"א קצת.

(9) ראה מאר"א ס, טו (סוכה הוא אור המקיף בביתה) – מזור ותקו"ז (נסמן ביאר נתיב שם). וראה בהנסמן לקמן הערה 66. ועוד.

(10) סוכה ג, א.

(11) ראה סוכה כה, א (במשנה). רמב"ם שם ה"ח.

וטו"ע שם סתרל"ד ס"ד. וראה צפע"נ דלקמן הערה 25.

(12) סוכה כה, סע"ב. וש"נ.

(13) ואין להקשות מדוע לא מצינו הנהגה כזו בדורות שלפניו, גם לא אצל הגדולים כו' שידעו מתורת הקבלה ובודאי הרגישו אור המקיף דסוכה – כי אצל יחידי סגולה אלה^{*}, גם שניתם היתה (לא) (רק) תוצאה מצד טבע הגוף, כ"א) מדרגה גבוה ביותר בעבודת ה' (השייכת למקיפים דבינה). ולהעיר ממרו"ל (ב"ר פי"ד, ט). וראה פדר"א פי"ב) דבעת השינה הנשמה שואבת חיים מלמעלה.

וי"ל שהמבואר בפנים שייך לגילוי תורת חב"ד, שענינה

(* להעיר ממשנת במק"א מחז"ל (רש"י בהעלותך ח. ג. ועד"ו בס"פ צו), „להגיד שבחו של אהרן שלא שינה" – דלכאורה תמוה, מאי קמ"ל. אלא – דאף שהרגיש כל הגילויים הנעליתיים שבמזירת המקדש מ"מ לא בטלו חושי עי"ו וההדלקה הגשמית היתה מדויקת בכל פרט ופרט (לקו"ש ח"ב [המתורגם] ע' 333).

לעילוי נשמת

ר' יהודה ב"ר צבי הירש ע"ה סטראל
נפטר בש"ק פ' נצבים, ז"ך אלול ה'תשס"ה
וזוגתו מרת טשארא גיטל בת ר' יעקב ע"ה סטראל
נפטרה בליל ה' טבת ה'תשס"ו

ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י בנם

הו"ח ר' שמואל זוגנתו מרת מלכה שיינדל

ומשפחתם שיחיו סטראל

לעילוי נשמת

ר' גדלי' חנוך ב"ר פינחס ע"ה סניידער
נפטר ביום כ"ד אדר שני ה'תשל"ח

ת. נ. צ. ב. ה.

ולזכות

וזוגתו מרת חנה בת רייזל תחי' סניידער

לאורך ימים ושנים טובות עד ביאת

גואל צדק, ומתוך בריאות הנכונה

*

נדפס ע"י חתנם ובתם

הו"ח ר' שמואל זוגנתו מרת מלכה שיינדל

ומשפחתם שיחיו סטראל

לישב בסוכתו בקביעות". וכך בקשר לשינה, "שאם היה לו טירחא כזו לישון בביתו לא היה ישן בביתו, אינו צריך לישון בסוכה, שכל המצטער בישיבת הסוכה פטור מישיבתה"¹⁹, וכפי שהוא מבאר²⁰, שהפטור של "מצטער" בסוכה נובע מהכלל "תשבו כעין תדורו", אשר "אף בכל השנה אין אדם דר במקום שהוא מצטער". ולכן, בכל דבר שאינו נכלל ב"תדורו" בבית, אין חלה החובה של "תשבו" בסוכה.

וכך בענייננו: במצב שעליו מדבר כ"ק אדמו"ר האמצעי, או הנהגת כ"ק מורי וחמי אדמו"ר, שהגילוי העצום שבסוכה מונע ומפריע לשינה, הרי מעצם ענין זה פטורים מהשינה בסוכה^{20*}, כי גם בבית הם לא היו יכולים לישון במצב כזה²¹.

ג. פנימיות והלכה – סתירה?

אך דרוש על כך הסבר:

כפי שדובר מספר פעמים, תורתנו הקדושה היא תורה אחת – פנימיות התורה ומנהגיה, וחלק ההלכה שבתורה הם "כולא חד", כנאמר בזהר²² שהנגלה שבתורה והנסתר שבתורה הם כגוף ונשמה. כלומר, כל חלקי התורה מתאימים זה לזה ועולים בקנה אחד. מכך מובן, שהמנהגים של גדולי ישראל וההולכים בעקבותיהם, אשר מיוסדים לכתחלה על פנימיות התורה, צריכים להיות תואמים לענינם על-ידי ההלכה²³.

ואין מובן בענייננו: אם על פי ההלכה מחייבת מצות הסוכה את השינה בסוכה^{23*},

בדומה ללשון הפסוק¹⁴ – "אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי", וכדברי רש"י: "שאם ידעתי לא ישנתי במקום קדוש כזה"¹⁵.

ברור שזה על פי ההלכה בפשטות: אם האדם הולך לישון בסוכה ואינו יכול להירדם בשום אופן, הרי לפי ההלכה בפשטות הוא הולך לישון בביתו. ואם ברור לו בודאות¹⁶ שהוא לא יוכל להירדם בסוכה אין הוא צריך לנסות זאת מלכתחלה.

וזהו הטעם בפשטות לכך שכ"ק מורי וחמי אדמו"ר לא ישן בסוכה: בשהייתו בסוכה האיר אצלו בגילוי אור המקיף של הסוכה אשר לא איפשר לו להירדם¹⁷ בסוכה.

ויש להוסיף ולבאר זאת יותר על פי ההלכה לגבי ההבדל שבין אכילה ושתיה בסוכה לבין שינה בסוכה:

לגבי הגדרת המושג "תשבו כעין תדורו"¹², מבאר אדמו"ר הזקן¹⁸, ש"כל טירחא יתירה שאין האדם מצטער ומונע את עצמו מטירחא זו כדי לישב בביתו בקביעות, אין מחוייב לטרוח כדי

להמשיך עניני פנימיות התורה באופן שגם שכל האנושי יוכל להשיגם, עד שפועל על הגוף ונפש הטבעית כו' – ועי"ז נמשך המקיף דסוכה באופן שנורגש גם בגוף כפי שהוא בסבבו וגשמיותו [שלא תבע אדהאמ"צ ענין זה (העדר השינה בסוכה) אצל חסידים (שיחה שבהערה 8). וראה ס' השיחות תש"ה ע' 33: דער מקיף פון סוכה .. אלע קענען דאס דערהערן (=המקיף של סוכה .. כולם יכולים להרגישו)]**.

ובהו מובן ג"כ הטעם שענין זה נגלה ע"י אדמו"ר האמצעי דוקא – שענינו ה' להמשיך תורת החסידות באופן ד"בינה" (ס' השיחות תש"ה ע' 60. וראה לקו"ש ח"ה [המתורגם] ע' 133. ועוד. לקלו"צ אגרות-קודש ע' שלד ואילך) – כי נוסף לזה שהמשכת המקיף בפנימיות שייכת ל"בינה", אור בכלי, הנה המקיף דסוכה הוא "מקיף דבינה".

(14) ויצא כה, טז ובפרש"י.

(15) להעיר מענין דוגמתו שמצינו בחג הסוכות – שמצד גודל השמחה דשמחת ביה"ש, לא טעמנו טעם שינה" (סוכה נג, א) (מתוספתא שם פ"ד, ג). ירושלמי שם פ"ה ה"ב.

(16) ודאי ע"פ שו"ע, כמובן (ע"י שהשתדל בזה בעבר או גם בהווה. וכי"ב השערה ע"פ שו"ע).

(17) משא"כ אכילה ושתיה (ענין בשיחה שבהערה 8 – החילוק בין שינה ולימוד כו'). ולהעיר, שאוכלין קדשים בעזרה אבל אין ישיבה (וכש"כ שינה) בעזרה (יומא כה, א. וש"י).

(18) שו"ע סת"ל"ט סוס"ד.

(**) ולכן גם אצל רבותינו נשיאיתו (שנעל ידם היתה המשכה זו) היתה הנגה בהתנאם לזה (אף שפשטו שגם אצלם היתה השינה ע"ד המבואר בפנים ההערה). ואכ"מ.

לעילוי נשמת

ר' נתנאל ב"ר אפרים ע"ה נסים
נפטר ביום ט"ז סיון ה'תשס"ה

ת. נ. צ. ב. ה.

ולזכות

וזגתו מרת דבורה בת אסתר תח"י נסים
לאורך ימים ושנים טובות עד ביאת
גואל צדק, ומתוך בריאות הנכונה

*

נדפס ע"י ילדיהם

ר' עמוס וזוגתו מרת רישא שיחיו נסים
ר' אפרים וזוגתו מרת מריטה שיחיו נסים
ר' דוד וזוגתו מרת אורה שיחיו בורק

* * *

לעילוי נשמת

ר' שלמה ב"ר יוסף ע"ה קרמרן
נפטר ביום ט' מ"ח ה'תשס"ח

וזוגתו מרת רבקה לאה ב"ר נחום ע"ה קרמרן
נפטרה ביום י"א שבט ה'תש"פ

ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י ילדיהם

ר' עמוס וזוגתו מרת רישא שיחיו נסים
ר' נחום יוסף שיח' קרמרן

ר' גרשון שמואל וזוגתו מרת רונית שיחיו קרמרן
ר' מרדכי יצחק וזוגתו מרת גיטל שיחיו אפסל

(19) שם ס"ח.

(20) שם סתר"מ ס"ה (מתוד"ה הולכי דרכים – סוכה כו, א).
(20*) ואינו שייך בזה בטלה דעתו אצל כל אדם (ראה רמ"א ושו"ע אדה"ז סתר"מ ס"ד (ס"א)) – כי נוסף לזה שאם ידוע שהוא מאגיני הדעת כו' פטור (שו"ע אדה"ז שם), הרי גם בנדוד"ד, דרכן של בנ"א להצטער מחמת דבר זה (ל"א אדה"ז שם), אלא שאין מרגישים המקיפים כו' (אבל באם היו מרגישים, בודאי שלא היו יכולים לישון כו').

(21) ראה לקמן (ס"ח) בנוגע להלכה בשאר בני אדם.

(22) ח"ג קנב, א.

(23) ראה גם דרמ"צ (ה, א, כב, ב): הגליא הוא כפי הסתים כגוף לנפש. – וראה של"ה בית חכמה (טו, א). ועוד.

(23*) ועד שהסוכה צ"ל במקום הראוי לשינה, ואם עשה במקום שיהי' לו צער בשינה ה"ז סוכה פסולה ואינו יוצא בו אפילו באכילה (רמ"א שם. שו"ע אדה"ז שם ס"ו).

כיצד ייתכן, שהתוכן הפנימי של הסוכה – האור המקיף שמאיר בסוכה – יסתור זאת, ולא יאפשר שינה בסוכה?!

ובנוסף לכך: ההסבר שהובא לעיל, בסעיף ב', מהווה היתר בלבד לאי-השינה בסוכה, משום "תשבו כעין תדורו", כדלעיל. אך בסופו של דבר פגום, לכאורה, קיום מצות סוכה. כיצד ייתכן לומר, שהתוכן הפנימי של הסוכה יגרום לפגם ח"ו בקיום מצות סוכה בפשטות על פי ההלכה כראוי ובשלמות? ולכאורה, להיפך: למהות הפנימית של המצוה (ובענייננו: גילוי האור המקיף שבסוכה) ניתן להגיע דוקא לאחר ועל ידי קיום המצוה בפשטות ובגשמיות!

ד. שינה בסוכה – אינה חלק מקיום המצוה עצמה

לכאורה יש לומר לפי המבואר ב"צפנת פענח"²⁴, שיש הבדל מהותי בין אכילה ושתיה בסוכה לבין שינה בסוכה: אכילה ושתיה הן קיום מצות סוכה²⁵, ואילו שינה בסוכה, לא הוה קיום מצוה, רק שאסור לישן חוץ לסוכה". ולפי זה הוא מסביר מדוע אין מוזכרת השינה בדברי הגמרא²⁶ והרמב"ם²⁷, בתיאור מצות הישיבה בסוכה²⁸, אלא האכילה והשתיה בלבד – "אוכל ושותה ומטייל בסוכה"²⁹.

בכך הוא משיב בפשטות לשאלה³⁰: מדוע אין מברכים על השינה בסוכה? – משום שעל ידי שינה בסוכה אין מתבצע קיום מצות סוכה, אלא הימנעות מאיסור של שינה מחוץ לסוכה.

מכך מובן, שגם כאשר יהודי ישן בהיתר מחוץ לסוכה, אין פגום אצלו במאומה קיום מצות ישיבה בסוכה, משום שהוא אוכל ושותה בסוכה.

(24) על הרמב"ם הל' סוכה פ"ו ה"ב.
(25) ויתירה מזו – האכילה, עושה את הסוכה לסוכה" (צפע"ג שם. ע"ש). וראה לקמן הערה 56.
(26) סוכה כח, ס"ב.
(27) שם.

(28) ורק בהלכה שלאח"ז מביא הרמב"ם שישים בסוכה – ראה לקמן הערה 37.
(29) כ"ה בגמ'. וברמב"ם השמיט, ומטייל" ובמקומו – "ודר". וראה ל' הרמ"א (ואדה"ז) שהובא לקמן סעיף ה. ואכ"מ.
(30) תוד"ה שכבר – ברכות יא, ב. וראה גם רא"ש שם (פ"א ס"ג) וסוכה פ"ד ס"ג.

לפי זה מובן, שאין כאן סתירה, כאשר מהותה הפנימית של הסוכה מפריעה לשינה בה, בעוד שלפי ההלכה חייבים לישון בסוכה – כי השינה בסוכה אינה חלק מעצם מצות הישיבה בסוכה. החובה לישון בסוכה היא רק כתוצאה מן האיסור לישון מחוץ לסוכה, כדלעיל. ובענייננו, כיון שנגרם צער וכו', הרי האיסור אינו קיים מלכתחלה.

ואין להקשות: בכל זאת עדיין אין הדבר "חלק" – כיצד ייתכן שלפי ההלכה מביאה מצות סוכה לידי איסור של שינה מחוץ לסוכה²³, ואילו לפי המהות הפנימית של המצוה יוצא, שלהיפך, השינה מחוץ לסוכה מותרת ואפילו ראויה?

– כי התורה על הרוב תדבר³¹ – פרטי המצוות קבועים לפי רוב בני האדם, וכיון שרוב בני האדם אינם חשים באור המקיף של הסוכה, הרי אדרבה, נוצרת חובה של שינה בסוכה משום "תשבו כעין תדורו". ולכן אין סתירה בכך שאצל יחידי סגולה³² החשים באור המקיף של הסוכה³³, שהם מיעוט בלבד, פוטרת אותם המהות הפנימית של הסוכה משינה בסוכה³⁴, וכל זאת לפי ההלכה, כאמור לעיל בסעיף ב'.

ה. אדמו"ר הזקן: מצות הסוכה כוללת שינה

אך לאמיתו של דבר אין לתרץ כך מנהג רבותינו נשיאינו, כי לפי פסק ההלכה של אדמו"ר הזקן בשולחנו, גם השינה היא חלק ממצות ישיבה בסוכה. כפי שהוא קובע במפורש³⁵, "כיצד מצות ישיבה בסוכה, שיהיה

(31) מ"ג ח"ג פל"ד.

(32) וראה לעיל הערה 13, שיחידי סגולה בדורות שלפנ"ז היו יכולים לישון גם באור מקיף בסוכה. ע"ש.

(33) ועד"ז בשאר בנ"א דהמצב המבואר לקמן ס"ח.
(34) דגמא לדבר – מצות עונג שבת, דמצוה לענגו באכילה ושת"י ואכילת בשר ושתית יין כי "מן הסתם יש לרוב בנ"א ענג באכילת בשר כו" (שו"ע אדה"ז א"ח סרמ"ב ס"ב), ומ"מ מי, שהאכילה מוקת לו .. א"צ לאכול כלל וכמעט שאסור לו לאכול שלא יצטער בשבת" (שו"ע אדה"ז שם סרפ"ח ס"ב).

וראה בארוכה לקו"ש [המתורגם] חכ"א (ע' 94 ואילך) ע"ד מנהג רבותינו נשיאינו שברובא דרובא לא אכלו פת בסעודה שלישית. ע"ש באורך.

(35) סתרל"ט ס"ד.

צורך והכרח להגדיל ולהרחיב עוד יותר את "בית רבינו", ועד להגדלה והרחבה שהיא באופן דפריצת גדר, "פריצת" (בגימטריא 770), כמו בנין בית חזק"ט³².

וע"פ האמור לעיל ע"ד גודל העילוי ד"בית רבינו שבבבל" – ש"נסע מקדש וישב שם", והוא מקום המקדש גופי" דלעתיד", ועד שבו יתגלה מקדש העתיד ומשם יחזור לירושלים – מובן גודל הזכות דכאו"א מישראל להשתתף בגופו ובממונו³³ (וכל המרבה הרי זה משובח) בבניית "בית רבינו שבבבל", כהכנה לירידת והתגלות מקדש העתיד תיכף ומיד ממש.

(קונטרס בענין מקדש מעט זה בית רבינו שבבבל - סה"ש תשנ"ב ע' 465)

(32) ועד להנחת אבן פינה.

[בערב ח"י אלול שנת תשמ"ח נערכה הנחת אבן פינה (להגדלת והרחבת) בית הכנסת ובית המדרש דליובאוויטש שבליובאוויטש, במעמד כ"ק אדמו"ר שליט"א, שהניח האבן פינה בידי הק'. המו"ל].

(33) ע"ד ובדוגמת בית המקדש – שהכל חייבין לבנות ולסעד בעצמן ובממונם כו" (רמב"ם הל' ביהב"ח פ"א הי"ב).

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל

הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

פרץ", ודרשו חז"ל²³ "זה משיח, שנאמר²⁴ עלה הפורץ לפניהם"²⁵.

... בשלימות דמספר שבע (שבע מאות ושבעים) נרמזת גם שלימות עבודתו של רבינו במשך כל ימי חייו, שבע עשירות שנים, שבעים שנה (תר"ם – תש"י), ועד לגמר ושלימות עבודתו בעשור השביעי בחצי כדור התחתון (מהבית שמספרו שבע מאות ושבעים), כולל גם המשך העבודה בשנים שלאח"ז ע"י דור השביעי, "כל השביעין חביבין"²⁶ – שע"ז נעשית השלימות דמעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות בכל שבעת הארצות שבעולם, ותיכף ומיד "יוסיף אדני שנית ידו גו' ואסף נדחי ישראל גו'", ע"י ש"פּרצת (בגימטריא שבע מאות ושבעים) עליך פרץ", "עלה הפורץ לפניהם".

ובכל זה ניתוסף הדגשה יתירה בתקופה האחרונה:

העבודה והפצת התורה והיהדות והמעיינות חוצה מ"בית רבינו" ("770") הולכת ונמשכת וביתר שאת וביתר עוז גם לאחרי (עשר שנים האחרונות ב)חיים חיותו בעלמא דין, יותר מארבעים שנה (תש"י – תש"נ), באופן ד"נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע"²⁷, ונמצא, ש"בית רבינו" ("770") הוא בבחינת "תלפיות", "תל שכל פיות פונים בו"²⁸, יותר מיובל שנים (ת"ש – תש"נ), "עד עולם"²⁹.

וענין זה מודגש עוד יותר כשרואים במוחש שהולך וניתוסף ביתר שאת וביתר עוז במספר בני"ש שבאים ל"בית רבינו", "ברוב עם הדרת מלך"³⁰ (כולל גם "מאן מלכי רבנן"³¹, ובפרט נשיא (מלך) הדור), ונעשה

(23) אגדת בראשית ספס"ג. וראה ב"ר ספ"ה ובפרש"י.

(24) מיכה ב, יג.

(25) ולהעיר, ש"בית משיח" בגימטריא "פרצת" (770). ודו"ק.

(26) ויק"ר פכ"ט, יא. וראה ד"ה באתי לגני ה'ש"ית בתחלתו. ובארוכה – ד"ה זה תש"א.

(27) תבוא כט, ג.

(28) ברכות ל, א.

(29) שמואל"א א, כב ובפרש"י. ירושלמי ברכות פ"ד ה"א. וראה קידושין טו, א. מכילתא ופרש"י משפטים כא, ו.

(30) משלי יד, כה.

(31) ראה גיטין סב, סע"א. זח"ג רנג, ב – ברע"מ.

אוכל ושותה וישן ויטייל ודר בסוכה". והמקור לכך הוא מדברי הרמ"א³⁶, אשר על דברי בעל השולחן ערוך (שהם כלשון הרמב"ם) "כיצד מצות ישיבה בסוכה שיהיה אוכל ושותה ודר בסוכה", הוא מוסיף את המילים "...וישן ומטייל". כלומר, הרמ"א סובר שמצות ישיבה בסוכה כוללת גם שינה וטיול בסוכה.³⁷

ולכאורה, זוהי גם דעתו של הטור המוסיף³⁸ על לשון הגמרא²⁶. דלעיל, את המילים "אוכל ושותה וישן". סברה זו תואמת גם את דעת רש"י³⁹, כמובא בצפנת פענח שם⁴⁰, "עיקר ישיבת הסוכה – אכילה ושתיה ושינה".

בדומה לכך אנו מוצאים, שאדמו"ר הזקן פוסק⁴¹, שהברכה על מצות סוכה מוסבת גם על שינה בסוכה, אלא שאין ברכה מיוחדת לשינה, כי יוצאים ידי חובה על כך בברכה הנאמרת על האכילה בסוכה.⁴²

ואם כך, שבה הקושיה ומתעוררת: כיון שלפי שיטת אדמו"ר הזקן כוללת "מצות ישיבה בסוכה" גם שינה בסוכה, כיצד ייתכן לומר, שהמהות הפנימית של המצוה סותרת את השינה בסוכה?

ו. שמחת בית השואבה – פגם במצות הסוכה:

כדי להבין זאת יש להקדים ולציין את דברי חז"ל⁴³ אודות שמחת בית השואבה: "כשהיינו

(36) סתרל"ט ס"א.

(37) ועפ"ז מובנת הוספת הרמ"א בזה* – אף שגם המחבר עצמו ממשיך בסעיף ב, "אוכלים ושותים וישנים בסוכה כל שבעה" (ועד"ז ברמב"ם שם ה"ז) – כי הבי"ט ס"ל (כרמב"ם) שאין שינה חלק מ"מצות ישיבה בסוכה" והיא רק שילית איסור, משא"כ הרמ"א (ואדה"ז).

(38) סתרל"ט.

(39) סוכה כ, ב [כצ"ל בצפנ"ע שם] ד"ה לא יצא. ועד"ז שם ז, א ד"ה מאי לאו. רש"י שבהערה הבאה.

(40) ומציין לעירובין (מד, א), כ"ד שיאכל וישתה וישן". וראה פרש"י שם: עיקר מצוה של סוכה בג' דברים אלו. ועד"ז בפרש"י שם ריש ע"ב.

(41) סתרל"ט ס"יב (מתוס' ורא"ש שבהערה 30).

(42) א,אם אינו רוצה לאכול בסוכה זו" – צריך לברך גם על שינה וטיול (ש"ע אדה"ז שם סט"ו).

(43) סוכה נג, א (ובתוספתא וירושלמי שבהערה 15 לא חובא, אכתפי דהרדי").

(* ראה ביאורי הגר"א בשו"ע שם.

שמחים שמחת בית השואבה .. לא טעמנו טעם שינה והווי מנמנמי אכתפא דהרדי".

מכך מובן, שבימי שמחת בית השואבה לא היו התנאים ישינים בסוכה⁴⁴, שהרי המשמעות של "מנמנמי אכתפא דהרדי" היא, שהנמנום לא היה בסוכה⁴⁵, אלא בעזרה, ששם שמחו כולם יחדיו בשמחת בית השואבה.

ולכאורה, אין מובן: אמנם הנמנום מחוץ לסוכה היה בודאי לפי היתר התורה⁴⁶, אך ברור, שהתנאים השתדלו לקיים את מצות הישיבה בסוכה כל שבעה⁴⁷ – "בסוכות תשבו

(44) ואת"ל שגזירה דכלי שיר בשבת וי"ט נתקנה בבית שני (ראה לקו"ר ר"ה נז, ג), ולפני הגזירה חגגו שמחת ביה"ש כל שבעה* (שהרי זהו הטעם שהחליט אינו דוחה שבת וי"ט – ראה סוכה ג, סע"א (במשנה) ואילך ובמפרשים) – נמצא שבבית ראשון כו"מ* לא היו ישינים בסוכה כלל!

(45) וכן מפורש בשו"ת התשב"ץ ח"א סי' ק (סד"ה צריך להקדים).

(46) בתשב"ץ שם משמע שהטעם הוא מפני דשינת עראי* אסור רק מדרבנן (ובגליוני הש"ס (להר"י ענגל) לסוכה כו, א הקשה עליו שא"ז כפי ההלכה. ע"ש).

ובפשטות י"ל הטעם משום דעוסק במצוה פטור מן הסוכה (סוכה כה, א). וברש"י ד"ה פטורין שם, ואפי' בשעת תניית". וראה שו"ע אדה"ז סתר"מ ס"ח.

(47) כי אף שהחייב לאכול בסוכה הוא רק בליל א' ורמכאן ואילך רשות" (סוכה כו, א) – הרי מ"מ גם בשאר ימי החג כשאוכל בסוכה מקיים מצוה ומברך עלי' (ודלא כאכילת מצה כל ששה), וחייב לעשות "סוכתו קבנ", ככפנים (וראה חידושי חת"ס לשו"ע או"ח סו"ס תרל"ט.

(* כפסק ההלכה (רמב"ם הל' תמידין ומוספין פ"ה ה"ו – ממשנה סוכה רפ"ד. וראה הפלוגתא בזה – תענית ג, א) דניסוך המים התחיל מיום א' דסוכות (ולהעיר מדעת הרמב"ם (שהובא בשו"ג שלאח"ז) שה"שמחה יתירה" דסוכות אינה תלו' בניסוך המים).

וראה גם לקו"ש (המתורגמן) חכ"ד ע' 298 הערה 43 (** שגג אז חגגו שמחת ביה"ש (ראה ירושלמי סוכה פ"ה ה"א, יונה בן אמיני"). ולכאורה גם אז היתה באופן ד,לא טעמנו טעם שינה". וראה מאירי לסוכה (נג, א) "כל המקיים שמחת ביה"ש לא היו טוענים טעם שינה".

וראה רמב"ם (הל' זולב פ"ח ה"ב) "בזוג הסוכות היתה במקדש יום שמחה יתירה .. וכיצד היו עושין .. כל הגלילה" ומפשטות לשונו משמע שהוא מה"ת (נת' בלקו"ש ח"ז והמתורגמן) ע' 285 ואילך. וראה שם ע' 289 הערה 40. ד"ל שגם לשיטת רש"י (סוכה ג, ב ד"ה דברי הכל) כן הוא. ע"ש).

(* ומשמע מדבריו שנמנום כזה נכלל בשינת עראי (ראה רש"י סוכה טז (והנהגו בשו"ע אדה"ז סתרל"ט ס"ו), שפעמיים שאינו אלא מנמנמי מעט ודיו בכך". וראה שפת אמת (לסוכה שם) ופרמ"ג או"ח סתרל"ט (משב"ז סק"ה) השקו"ט בשיעור שינת עראי. ולהעיר מל' הר"ח סוכה נג, א: לא ראינו שינה בתרומה אלא שינה כעין נמנום. ואכ"מ.

שבעת ימים⁴⁸ – בהידור רב, כלשון המשנה⁴⁹ כל שבעת הימים אדם עושה סוכתו קבע.

וכיון ש, עיקר ישיבת הסוכה אכילה שתיה ושינה, כדלעיל – כיצד ייתכן, שמלכתחלה יקבעו את אופן חגיגת חג הסוכות כך שיווצר מצב של נמנום מחוץ לסוכה⁵⁰, ותיפגם השלמות של „סוכתו קבע“, שהרי חסר „עיקר ישיבת הסוכה (הכולל) אכילה שתיה ושינה“!

המסקנה מכך היא, שאף כאשר ישנים מחוץ לסוכה, לפי היתר התורה, ניתן להגיע לכל הדעות, גם לפי הפסק הנ"ל של אדמו"ר הזקן שמצות ישיבה בסוכה כוללת שינה בסוכה, לידי קיום מצות „בסוכות תשבו“ בשלמות ובהידור, כפי שהתנאים קיימו את המצוה.

ז. העיקר – האכילה בסוכה

ויש לומר, שההסבר לכך הוא:

מצות הישיבה בסוכה כוללת שינה בה, לא כחובה נפרדת של שינה בסוכה –

כי אז היה יוצא, שמי שאינו ישן בסוכה מכל סיבה שהיא, ואפילו כשהתורה פטרה אותו משינה בסוכה, פגומה אצלו למעשה⁵¹ מצות

ועוד). ופשוט שהתנאים השתדלו לקיים מצות סוכה כל שבעת ימי החג. ואכ"מ.

(48) אמור כג, מב.

(49) סוכה כח, ב.

(50) ואת"ל שהיו סוכות בסמיכות להר הבית, כידוע להעיר, שמפשות לשון חז"ל (במקומות שבהערה 15) „משם כו' לביהמ"ד כו' לאכילה ושת' כו' משמע, שאכילתם לא היתה בריחוק מקום כ"כ מהר הבית (וראה שירי קרבן לירושלמי סוכה פ"ה ה"ב) – והרי בודאי אכלו בסוכה (כדלקמן בפנים סעיף ז).

(51) ע"ד מר"ל (ירוש' קדושין פ"ג ה"ב) דאונס כמאן דעביד לא אמרינן.

(* ואינו דומה להא דסוכה (מו. א וברשי' ותוס' ד"ה גמירי טס) שלא ישבו בסוכה כל ימי החג (וכידועה השק"ט בזה) – כי שם הטעם מפני „שבהמותיהן דענת שם“ (רש"י טס); משא"כ בהמדובר בפנים. בנגוע לאופן סדר שמחת ביה"ש, שלא מסתבר כלל לומר שנקבע באופן שעי"ז לא קיימו כל גדולי ישראל וכי (שהשתתפו בה) מצות סוכה (ובהידור) כל שבעת, ואכ"מ.

הישיבה בסוכה כראוי –

אלא, זהו פרט בלבד בחובה הכללית „תשבו כעין תדורו“. התורה מצווה „בסוכות תשבו שיבה (והעכבה⁵²) בסוכה – „סוכתו קבע“. אך כשם ששיבה קבועה של אדם כרוכה בעשיית פעולותיו העיקריות במקום זה – אכילה שתיה ושינה, לכן כוללת החובה של „בסוכות תשבו“ בעיקר שלשה ענינים אלו.

וכיון שעי"ז קביעות ישיבתו של אדם אינה נקבעת לפי „מקום לינה“, אלא דוקא לפי מקום אכילתו, כפי שמוכיח בעל „צפנת פענח“⁵³ מהלכות עירובין⁵⁴, לכן, מבין שלשה ענינים אלו – אכילה שתיה ושינה – עיקר הישיבה בסוכה כרוך דוקא באכילה⁵⁴. כפי שאומר אדמו"ר הזקן במפורש⁵⁵, ש„אכילה שהיא עיקר מצות הישיבה בסוכה“, על אף שהמצוה כוללת גם שינה בסוכה, כדלעיל. ומשום כך מברכים דוקא על אכילה בסוכה, והברכה על האכילה פוסרת את השתיה השינה והטיול, כי הם „נמשכים וטפלים לאכילה“⁵⁶.

לפיכך לא היו התנאים צריכים ללכת „לנמנם“ בסוכה כדי שיהא אצלם „סוכתו קבע“, כי הם קיימו זאת בשלמות על ידי אכילתם בסוכה, כפי שמתארת הגמרא⁵⁷ את סדר יומם „...משם לאכילה ושתיה“, שבודאי נעשתה „האכילה ושתיה“ בסוכה⁵⁸, והרי האכילה קובעת את עיקר „הישיבה“ והקביעות בסוכה, כך שלא חסר אצלם דבר בקיום מצות

(52) ראה ר"ש סוכה פ"ד ס"ג. תוי"ט סוכה פ"ב מ"ד בסופה.

(53) ד.אגן קי"ל כמ"ד בעירובין ד' ע"ב ע"ב [ע"ג, רע"א] דעיקר דירה של אדם הוא מקום פיתא" (ולא „מקום לינה“).

(54) כמפורש ברא"ש סוכה שם (בשם ר"ת), „שעיקר הקבע שאדם עושה בסוכה היא אכילה“ (ולכן מברכים על אכילה דוקא).

ולהעיר, שהחוב דליל א' הוא אכילה בסוכה ולא שינה (וראה ריטב"א לסוכה כו, א).

(55) סתר"ט ס"ב (ומקורו מרא"ש סוכה שם).

(56) ועפ"ז י"ל דמ"ש בצפנ"ג שם דדוקא האכילה „עושה את הסוכה לסוכה“ מתאים גם לדעת אדה"ז (אלא שאדה"ז ס"ל דשינה היא חלק ממצות ישיבה בסוכה). ואכ"מ.

(57) מקומות שבהערה 15.

(58) שהרי בודאי החמירו ע"ע שלא לאכול ולשתות כלום חוץ לסוכה (ראה הגסמן לעיל הערה 1).

לירושלים (כנ"ל).

ויש להוסיף, שענין זה מרומז גם בשמו¹⁴ של „בית רבינו“ שבדורנו:

„רבינו“ – ב' שמותיו רומזים על הגאולה: שמו הראשון – יוסף – ע"ש „ביום ההוא יוסיף אדניי שנית ידו לקנות את שאר עמו אשר ישאר מאשור וממצרים גו' ומאיי הים גו' ואסף נדחי ישראל ונפוצות יהודה יקבץ מארבע כנפות הארץ“¹⁵, ושמו השני – יצחק – ע"ש הצחוק והשמחה ששלימותה בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, כמ"ש¹⁶ „אז ימלא שחוק פינו“, „אז דייקא, לעתיד לבוא¹⁷, כשיאמרו ליצחק (דוקא) „כי אתה אבינו“¹⁸.

ו„בית (רבינו)“ – מספרו שבע מאות ושבעים¹⁹, וע"ש מספר זה נקבע שמו אשר יקראו ל„בית רבינו“ בפי כל ישראל, „770“²⁰, שמספר זה הוא הגימטריא ד„פרצת“, ע"ש „פרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה“²¹, שרומז שמבית זה אורה יוצאה לכל ד' רוחות העולם, ובאופן של פריצת גדר, שכל ד' רוחות העולם מתעלים לדרגת ארץ ישראל („עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות“), כולל ובמיוחד שכל בתי כנסיות ובתי מדרשות שבכל העולם נקבעים בארץ ישראל ומתחברים לבית המקדש, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, עליו נאמר²² „פרצת עליך

(14) כידוע שהשם מורה על תוכנו ומהותו של הדבר הנקרא בשם זה (תניא שעהיוה"א ספ"א. וראה בארוכה תשובות וביאורים (קה"ת תשל"ד) ס"א וש"נ).

(15) ישע"י יא, יא-יב.

(16) תהלים קכו, ב.

(17) משא"כ בזמן הגלות, ש„אסור לאדם שימלא שחוק פיו בעוה"ז, שנאמר אז ימלא שחוק פינו“ (ברכות לא, א).

(18) ישע"י סג, טז. שבת פט, ב.

(19) להעיר מהנהגת גדולי ישראל שלמדו רמזים והוראות בעבודת ה' גם מעניני חול כיו"ב (כמו מספר הקרון במרכבת המסע, שהו"ע עראי, ועאכו"כ בנגוע לבית קבוע), ובפרט בנדוד"ש שהמספר נעשה שמו של הבית, כבפנים.

(20) הן בלשון הקודש – שבע מאות שבעים, הן באידיש – זיבן זיבעציק, והן בלשון המדינה (אנגלית) – „סעווען סעווענטי“.

(21) ויצא כח, יד.

(22) וישב לה, כט.

גאולתכם".

... יש לבאר כהנ"ל בנוגע ל"בית רבינו שבבבל" בדורנו זה – ביתו (בית הכנסת ובית המדרש) של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו:

... בדור זה, דור האחרון של הגלות ודור הראשון של הגאולה, מסיימים ומשלימים "מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות"⁸ לעשות מארץ העמים ארץ ישראל גם במקום היותר תחתון דארץ העמים, חצי כדור התחתון (שבו לא הי' מתן תורה⁹), אשר, ע"י העלאת המקום היותר תחתון מעלים גם את כל שאר המקומות דארץ העמים¹⁰, וענין זה נעשה ע"י "בית רבינו" שבחצי כדור התחתון, שממנו אורה יוצאה לכל העולם, לעשות מהעולם כולו (עד לפנה הכי נדחת בקצוי תבל) ארץ ישראל, שזהו"ע ד"עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות"¹¹, ו"עתידה ירושלים שתתפשט בכל ארץ ישראל"¹¹, שבה יוקבעו כל בתי כנסיות ובתי מדרשות שבכל העולם כולו מחובר לבית המקדש, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, נשיא הדור, שהוא המשיח (גואלן של ישראל) שבדור, ועוד וג"ו עיקר, שהוא הנשיא דתורת החסידות¹², אשר, ע"י הפצתה חוצה ("יפוצו מעינותיך חוצה", עד לחוצה שאין חוצה ממנו, בכל קצוי תבל) פועלים ביאת מלכא משיחא¹³.

ועפ"ז מובן גודל העילוי ד"בית רבינו" – "מקדש מעט" העיקרי בגלות האחרון, "שנסע מקדש וישב שם", ולכן "הרי הוא מקום המקדש גופי" דלעתידי, ולא עוד אלא שבו יתגלה מקדש העתיד, ומשם ישוב

(8) תניא רפ"ז.

(9) ראה אגרות יקודש אדמו"ר מוהרי"צ ח"ב ע' תצב ואילך. וש"נ.

(10) "כמו בהגבהת כותלי בית צצריכים להתחיל להגבי' הקורה התחתון דוקא ואז ממילא יוגבהו העליונים הימנו, משא"כ אם הי' מתחיל מאמצע הכותל לא הי' מגבי' התחתונים" (תו"א בראשית ד, רע"א).

(11) ראה ספרי דברים בתחלתו. פס"ר פ' שבת ור"ח. יל"ש ישע"י רמז תקג.

(12) להעיר, שתורת החסידות היא בחי' היחידה שבתורה (ראה קונטרס ענינה של תורת החסידות), הקשורה עם בחי' היחידה שבישראל, נשמתו של משיח צדקנו (רמ"ז לזח"ב מ, ב. ועוד).

(13) אגה"ק דהבעש"ט – כש"ט בתחלתו.

„בסוכות תשבו“. ולפי זה מובן גם בעניננו, שלמרות שהמהות הפנימית של חג הסוכות מונעת את השינה בסוכה, אין נפגע על ידי כך כלל קיום מצות הישיבה בסוכה על פי ההלכה. והעובדה, שהשינה בסוכה היא פרט במצות הישיבה בסוכה, נובעת מכך שהתורה על הרוב תדבר, ורוב בני האדם אינם חשים באור המקיף שבסוכה, כדלעיל בסוף סעיף ד'.

ח. חסידים מקושרים לרבותיהם

אמנם, הסבר זה מתרץ רק את מאמרו של כ"ק אדמו"ר האמצעי ואת הנהגתם של כ"ק מו"ח אדמו"ר ושל יחיד סגולה, אשר חשים באור המקיף שבסוכה.

אך אנו רואים בהנהגתם של רבים, שגם כאלה אשר עדיין אינם בדרגה שביכולתם לחוש ב"אור המקיף" שבסוכה, אינם נוהגים בכל זאת להדר לישון בסוכה, על אף שלגבי אכילה ושתיה מהדרים אפילו בפרט שאין בו חובה.

ההסבר לכך בפשטות הוא:

חסידים קשורים לרבותינו נשיאינו, לומדים את תורתם על מנת לעשות, והולכים בדרכיהם, ולכן מנהג רבותיהם בידיהם.

בדומה למסופר בגמרא⁵⁹ ש"רב אחא .. מהדר אתרי וחד", לקחת הדס שיש לו רק, שני עלין בעוקץ אחד ועלה אחד מלמטה ועולה ורוכב על השנים"⁶⁰, כדעתו של רב כהנא, למרות שרב כהנא עצמו אומר רק, "אפילו תרי וחד", אבל "תלתא בחד קינא כל שכן דכשר"⁶¹, אך "הואיל ונפק מפומיה דרב כהנא" (= הואיל וכך יצא מפיו של רב כהנא), היה זה אצל תלמידיו ענין של הידור – לנהוג דוקא כמותו.

ובנוסף לכך בעניננו: התנהגות שאינה נפועל כהנהגת רבותיהם בכל האפשרי, מעוררת אצל החסידים צער, והרי המצטער פטור מן הסוכה^{61*}.

ויותר מכך בעניננו, שהרי כ"ק אדמו"ר האמצעי דרש זאת מן החסידים, כפי שמספר

(59) סוכה לב, סעי"ב.

(60) רש"י שם ד"ה תרי.

(61) רש"י שם ד"ה מהדר.

(61*) ראה לעיל הערה 20*.

כ"ק מו"ח אדמו"ר בשיחה⁶², ולכן חסיד הקשור לרבותינו נשיאינו אינו יכול לישון במנוחה בסוכה. אמנם, „אור“ הסוכה אינו מפריע לשנתו, אך הוא מצטער מעצם עובדה זו, שאין הוא שרוי בדרגה אשר בה אור הסוכה מאיר כל כך בגלוי עד כדי כך שלא יוכל לישון בסוכה. ואפילו מי שאינו מצטער על כך שאין הוא חש את האור שבסוכה, בכל זאת הוא מצטער על כך שמאמרו של אדמו"ר האמצעי אינו חדור בו ומשפיע עליו.

וכתוצאה מכך, גורמת לו השינה בסוכה^{62*} לצער – הייתכן שהוא מסוגל לישון בסוכה ללא כל צער? – והמצטער פטור מן הסוכה.

אמנם צער זה אינו נובע מן הסוכה עצמה, אלא מענין אחר – מדרגתו שלו הנחותה, שדברי כ"ק אדמו"ר האמצעי אינם משפיעים עליו. אך, ההלכה שהמצטער פטור מן הסוכה אינה חלה רק כאשר הצער נגרם מהסוכה עצמה, אלא גם⁶³ כאשר הגורם לצער בישיבה בסוכה הוא דבר אחר וחיצוני⁶⁴, כגון: קור, גשמים וכדומה.

וכך בעניננו, כיון שלמעשה כרוכה שנתו בסוכה בצער, עקב ה"קור", משום שאין הוא בדרגה הדרושה לפי רצונו של כ"ק אדמו"ר האמצעי, הרי הוא פטור מן הסוכה.

* * *

ויהי רצון, שנוכח בקרוב ממש לסוכת עורו של לויתן⁶⁵, ובכלל ל"ופרוש עלינו סוכת

(62) הג"ל הערה 8.

(62*) והיינו, דנוסף על צערו בכלל ממצבו הירוד [שאינו מרגיש האור מקיף שבסוכה (או מזה שפתגמו של אדמו"ר האמצעי אינו פועל עליו כו')] – שמצער זה לא יבצל גם ע"י כניסתו לבית (ראה רמ"א או"ח סתר"מ ס"ד. שו"ע אדה"ו שם ס"ה) – הרי מעשה השינה בסוכה גורם לו צער (נוסף), הייתכן שיכול לישון בסוכה בלי צער, ככפנים.

(63) להעיר מצפ"ע"נ (מהד"ת כה, רע"ג) שיש חילוק, דכשצער בא לו מן הסכך והדפנות שוב אינה סוכה כלל, משא"כ במצטער ע"י סיבה אחרת הוא רק פטור. ע"ש.

(64) ברש"י סוכה כו, א ד"ה מצטער – „שהסוכה מצערתו“. אבל פשיטא שכונתו להישיבה בסוכה (שהרי הצער אין צ"ל מגוף הסוכה עצמה. וראה צפ"ע"נ שם), וכלשונו שם לפני"ז (כה, ב ד"ה צערא דממילא), „שהסוכה מצערתו כגון חמה או צינה או סירחא בדברים שסיכך בהן" (והרי, "חמה או צינה" אינן מהסוכה עצמה ורק גורמות שדשיבה בסוכה תהי' בצער).

(65) ב"ב עה, א. יל"ש אמור רמז תרנ"ג (בשם

שלומך" – לגילוי דלעתיד, שמעין זה מאיר באור המקיף שבסוכה⁶⁶ – בגאולה האמיתית והשלמה

על ידי משיח צדקנו, ובמהרה בימינו ממש. (משיחות יום ב' דחג הסוכות, יום שמחת תורה, ושבת בראשית תש"ל)

הפסיקתא. והוא בפסיקתא דר"כ (הוצאת באבער) פסקא אחריתא דסוכות).

66) כידוע דסוכה היא דוגמת תיבת נח (ד"ה כי פדה לאדה"ו – סה"מ אתהלך לאזניא ע' נח, ועם הגהות – אוה"ת נח תרסט, ב ואילך. וראה שם תרלה, ב. המשך וככה קע"ח).

לזכות

כ"ק אדוננו מזרנו זרבינו

מלך המשיח

ויה"ר שע"י קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אדוננו מזרנו זרבינו מלך המשיח

לעולם ועד

הוספה בשורת הגאולה

ע.

יש לומר – שהמקדש דלעתיד (ש"בנוי ומשוכלל יגלה ויבוא מן השמים¹) יתגלה תחילה בהמקום "שנסע מקדש וישב שם"² בזמן הגלות ("בית רבינו שבבבל"³), ומשם יועתק למקומו בירושלים.

. . . ואולי יש לומר, שמרומז בלשון הרמב"ם (בהלכות מלך המשיח⁴) "ובנה מקדש במקומו" – דלכאורה: מהו הצורך להשמיענו כאן שבנין המקדש הוא במקומו? ולאידך, למה אינו מפרש המקום, "ובנה מקדש בירושלים"? – ש"במקומו" רומז גם על מקומו של מלך המשיח בזמן הגלות (לפני ש"הרי זה משיח בודאי"), היינו, שבהיותו בגלות (ששם יושב⁵ וממתין ומצפה לגאול את בני ושכינה עמהן מהגלות) בונה מלך המשיח מקדש (מעט) שהוא מעין ודוגמת המקדש שבירושלים (כמו "בי כנישתא דשף ויתיב"³, "שנסע מקדש וישב שם"), בתור הכנה למקדש העתיד, שיתגלה תחילה שם, ומשם ישוב (עם הקב"ה ובנ"י) לירושלים.

. . . ואולי יש לומר, שמ"ש במדרש⁶ ש"בשעה שמלך המשיח בא עומד על גג בית המקדש והוא משמיע להם לישראל ואומר ענוים הגיע זמן גאולתכם", קאי על גג בית המקדש דמקדש מעט שבחוץ לארץ⁷ שהוא במקום המקדש בירושלים ("שנסע מקדש וישב שם"), כי, לאחרי שמקדש העתיד יתגלה וירד למטה לא יהי צורך להשמיע לישראל "הגיע זמן

(1) פרש"י ותוס' סוכה מא, סע"א. ועוד.

(2) ערוך ערך שף (הובא בחדא"ג מהרש"א מגילה כט, א).

(3) מגילה כט, א.

(4) ספ"א.

(5) ראה סנהדרין צח, א: "יתיב אפיתחא דרומי".

(6) יל"ש ישעי' רמז תצט.

(7) ועפ"ז יומתק הדיוק "עומד על גג בית המקדש" – ש"גגות . . . לא נתקדשו" (רמב"ם הל' ביהב"ח פ"ו ה"ז), שרומז על חו"ל בערך לקדושת א"י.